

آموزش تمبک
جمشید شمیرانی

Shiraz-Beethoven.ir

فرید خردمند

مؤسسه‌ی فرهنگی - هنری ماحور
تهران ۱۳۹۷

Shiraz-Beethoven.ir

به نام خداوند بخشنده‌ی مهربان

بنا به درخواستِ دوستان و همّتِ آنان این مجموعه تحت عنوان آموزش تمبک تهیه شد که در آن ریتم‌های موسیقی ایرانی که حاصل از تعلیماتِ ذیقدرِ استاد عزیزم مرحوم حسین تهرانی است و تجزیه و ترکیباتِ مختلفِ این ریتم‌ها با هم عرضه و سعی شده است تا قدم بسیار کوچکی در راهی که این استاد بزرگ رفت برداشته شود. حالا تا چند این کوشش مؤثر بوده، قضاوت آن را به نوازندگان محترم واگذار می‌کنم.

تشکرات بی‌حد خود را خدمت دوست عزیز و هنرمند گرامی آقای فرید خردمند ابراز کرده که وقت بسیاری از اوقات زندگی خویش را وقف تهیه‌ی عکس و ضبط صدا و تصویر و مصاحبه‌های بسیار و نت‌نویسی و تنظیم همه‌ی اینها کردند که اگر ذوق و پژوهش ایشان نبود این اثر به وجود نمی‌آمد. همچنین، مدیون دل‌گرمی‌ها و محبت‌های ایشان و نیز دکتر آرش محافظ و پروفیسور علی مجلل و جناب آقای محمد موسوی بوده و خواهم بود.

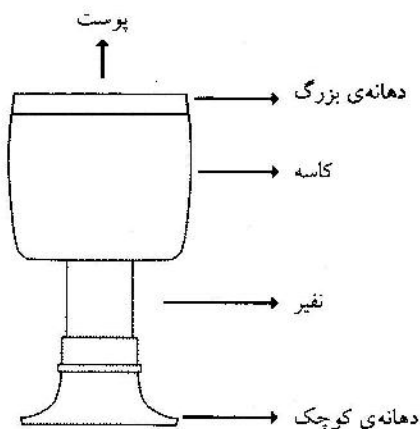
جمشید شمیرانی

فهرست مطالب

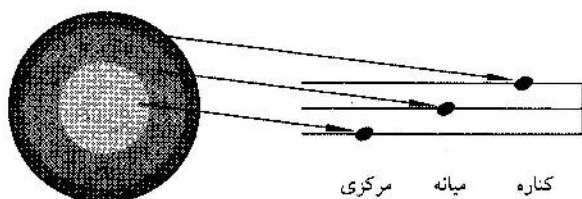
۷	بخش اول
۹	پیش‌گفتار
۱۷	فصل یکم: آشنایی با تمبک
۲۰	فصل دوم: حرکات تمبک و نشانه‌های قراردادی آنها در این دستور
۶۴	فصل سوم: خوانش ریتم
۷۱	فصل چهارم: درباره‌ی تمبک، آموزش، ساخت و نواختن آن
۱	بخش دوم
۲	فصل یکم: علائم و خلاصه‌نویسی
۱۶	فصل دوم: درس‌ها

فصل یکم: آشنایی با تمبک

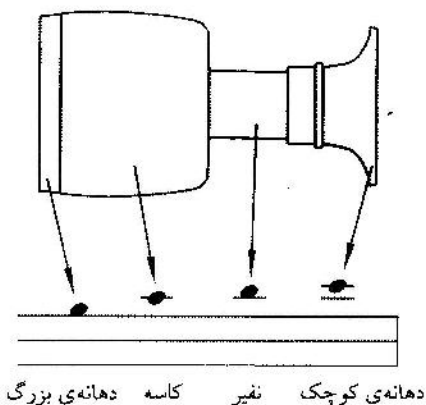
تمبک از دو بخش تنه و پوست تشکیل شده است. قسمت‌های مختلف تنه عبارت‌اند از: دهانه‌ی بزرگ، کاسه، نفیر و دهانه‌ی کوچک.

پوست تمبک به سه ناحیه‌ی تقریبی مرکزی، میانه و کناره تقسیم می‌شود. بر همین اساس، برای آوانگاری نواخته‌های تمبک از سه خط حامل بهره می‌بریم. نشانه‌ی صداها‌ی ناحیه‌ی مرکزی روی خط اول (از پایین)، ناحیه‌ی میانه روی خط دوم، و ناحیه‌ی کناره روی خط سوم نوشته می‌شود.

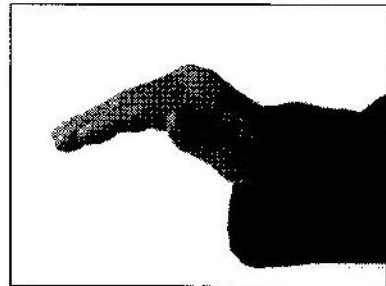
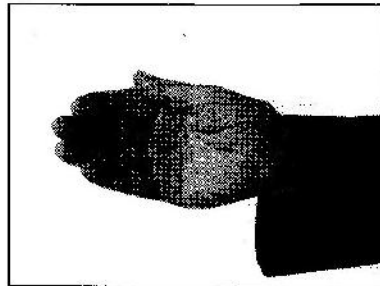
نشانه‌ی صداهایی که از ضربه‌زدن روی تنه‌ی تمبک ایجاد می‌شوند، بر بالای خط حامل سوم قرار می‌گیرد. نشانه‌ی این حرکات، بسته به محل اجرای شان روی تنه‌ی تمبک، تا روی خط دوم اضافی بالا نوشته می‌شود.

صداها‌ی روی دهانه‌ی بزرگ (لبه‌ی کاسه) بالای خط سوم و چسبیده به آن، صداها‌ی روی کاسه بر روی خط اضافی بالای خط سوم، صداها‌ی روی نفیر در بالای خط اضافی اول، و نشانه‌ی صداها‌ی روی دهانه‌ی کوچک بر خط اضافی دوم بالای حامل‌ها نوشته می‌شود:

فصل دوم: حرکات تمبک و نشانه‌های قراردادی آنها در این دستور

تم: سر انگشتان دست آزاد در کنار هم و چسبیده به یکدیگر، در حالی که شکل دست قوسی کاسه‌مانند دارد، در ناحیه مرکزی تمبک به پوست ضربه می‌زند. قسمت انتهایی دست در ناحیه اتصال به میچ و ماهیچه‌ی انگشت شست در هنگام ضربه‌ی تم بر لبه‌ی دهانه‌ی بزرگ تمبک می‌نشیند، و انگشت شست نیز با پوست برخورد نمی‌کند. اجرای این ضربه باید به گونه‌ای باشد که دست پس از برخورد به پوست بلافاصله از آن جدا شود تا پوست بتواند پس از ضربه آزادانه به ارتعاش دربیاید. گودی کف دست به اندازه‌ای است که ناخن انگشتان به پوست برخورد نکند. همچنین باید دقت کرد که هنگام اجرای این ضربه نباید از حرکت کتف کمک گرفت. این ضربه تنها با حرکت ساعد و میچ نواخته می‌شود و کتف تنها کمی در محور خود گردش می‌کند. نشانه‌ی این حرکت چنین است:

۲

۱

ویدئو ۱

♩ = 116

Musical score for a piano exercise, consisting of ten staves of music. The first staff is a melodic line with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The subsequent nine staves are for the right hand, featuring a rhythmic exercise of eighth-note chords with 'V' (vibrato) markings above them. The exercise is divided into sections with double bar lines and repeat signs. The first section has 4 measures, the second has 4 measures, the third has 4 measures, the fourth has 4 measures, the fifth has 4 measures, the sixth has 4 measures, the seventh has 4 measures, the eighth has 4 measures, and the ninth has 4 measures. The final staff is a melodic line with a key signature change to one flat (Bb) and a 2/4 time signature.

